



COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

(жалба № 8682/02)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

01 октомври 2009

ОКОНЧАТЕЛНО

01/01/2010

Настоящото решение не може да бъде предмет на редакторска преработка.

ДЕЛО СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

1

По делото Станчев срещу България,

Европейският съд по правата на човека (пето отделение), на заседание в състав:

Пеер Лоренцен, *Председател*,

Ренате Йегер,

Карел Юнгвирт,

Раит Марусте,

Марк Вилигер,

Изабел Беро-Льофевр,

Здравка Калайджиева, *съдии*,

и Клаудия Вестердик, *секретар на отделението*,

След като проведе закрито заседание на 8 септември 2009,

Постанови следното решение, прието на същата дата:

ПО ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (No 8682/02) отправена срещу Република България, подадена в Съда на основание на Член 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи ("Конвенцията") от българския гражданин, г-н Ангел Петков Станчев ("жалбоподател") на 14 февруари 2002.

2. Жалбоподателят е представляван от г-н В. Стоянов, адвокат, практикуващ в Пазарджик. Българското правителство ("Правителството") е представлявано г-жа М. Коцева от Министерство на правосъдието.

3. Жалбоподателят се позовава, в частност на факта, че правото му на съдебно производство от наказателно естество на втора инстанция не е било признато, тъй като присъдата му за дребно хулиганство и нарушаване на обществения ред не е била допусната за обжалване пред съд от по-горна инстанция. Той твърди, също така че е понесъл грубо отношение по време на арестуването му и че Държавата не е изпълнила задължението си да проведе ефикасно разследване по повод на жалбата, която той е депозирал.

4. На 30 август 2006, председателят на пето отделение реши да извести Правителството относно жалбата. Съгласно разпоредбите на Член 29 § 3 от Конвенцията той, освен това, реши съставът да се произнесе по жалбата едновременно по допустимостта и по същество.

ПО ФАКТИТЕ**I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО**

4. Жалбоподателят е роден през 1949 г. и живее в гр. Пазарджик

1. Арестът на жалбоподателя

5. Жалбоподателят твърди, че е съсобственик на застроен парцел, намиращ се в Драгор (село, разположено в югоизточната част на страната). Половината от този недвижим имот е собственост на лице на име Д. С., на което, майката на жалбоподателя е продала своята част, след разправиите между нея и жалбоподателя.

7. На 28 януари 2002, майката на жалбоподателя и Д.С. се обърнали към полицията, след като установили, че заинтересованото лице е сменило бравата на входната врата към градината. Двама полицаи дошли на място и помолили заинтересованото лице да ги последва в полицейското управление, за да даде обяснения по този случай. Жалбоподателят отказал да се подчини и се противопоставил на опитите на полицаите да влязат в имота. Полицейските служители пристъпили към арестуването му, като за начина, по който то е извършено, страните са изказали становища, предизвикващи полемика.

8. Според жалбоподателя, същият е попитал полицаите дали имат заповед за задържане. Вместо отговор, полицаите се били нахвърлили върху него и му нанесли удари с юмруци и ритници. Те блъскали, също така главата му в стена, което станало причина да получи нараняване. Жалбоподателят се бил съпротивлявал, но напразно: били му поставени белезници и бил отведен в полицейското управление.

9. Правителството пък, от своя страна твърди, че жалбоподателят се е съпротивлявал по време на арестуването му, което е принудило полицаите, дошли да го задържат, да прибегнат към употреба на сила, за да го обуздаят.

10. От съставения протокол, става ясно, че при идването на полицаите, жалбоподателят е започнал да ги обижда. Те го били поканили да ги последва в полицейското управление, но той отказал да се подчини. Полицаите били принудени да прибегнат към употреба на сила и да му поставят белезници, за да го обуздаят. Този протокол е подписан от майката на жалбоподателя и от Д. С. Жалбоподателят е отказал да го подпише ; неговият отказ е бил удостоверен от двама свидетели.

11. На същия ден, заинтересованото лице е било прегледано от служебния лекар в регионалната полицейско управление. Медицинското удостоверение, изготвено по време на прегледа свидетелства за „драскотина с дължина около 1 сантиметър и ширина 1 сантиметър, над дясната вежда, малка драскотина – от няколко милиметра до носа, една драскотина със същите размери върху

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

3

китката на дясната ръка”. В него е отбелязан отказа на жалбоподателя да позволи на лекаря да прегледа долната половина на тялото му.

2. Съдебна процедурата за нарушаване на обществения ред

12. Същия ден, срещу жалбоподателя е образувана съдебна процедура за хулигански появи и нарушаване на обществения ред. След разпита на свидетелите на инцидента, се приема решение по делото. Присъдата е произнесена към 15 часа.

13. Районният съд в гр. Пазарджик признава жалбоподателя за виновен за дребно хулиганство и нарушаване на обществения ред и го осъжда на пет дни административно задържане под стража. Присъдата не подлежи на обжалване и се пристъпва към незабавното ѝ изпълнение.

14. На 6 февруари 2002 защитата на жалбоподателя подава апелативна жалба, като изтъква правото на клиента си на двуинстанционна юрисдикция по случая, което произтича от разпоредбите на член 5 § 4 от Конвенцията и от Протокол nº 7, както и от член 120, алинея 2, от Българската Конституция.

15. С предписание от 7 февруари 2002 г., Районният Съд в гр.Пазарджик обявява жалбата за неприемлива, с мотива, че по силата на член 7 от указа от 1963 г., за борба с дребното хулиганство и нарушаване на обществения ред (Указ за борба с дребното хулиганство – « указ от 1963 г. »), присъдите на районния съд не подлежат на обжалване. Жалбоподателят би могъл, в краен случай, да поиска подновяване на съдебната процедура, като се спазват предвидените от действащото законодателство условия.

3. Опитите на жалбоподателя да предизвика търсене на дисциплинарна и наказателна отговорност от полицаите

6. На 6 февруари 2002 г., жалбоподателят отправя до директора на регионалното полицейско управление молба, с която, между другото, се иска налагане на дисциплинарни наказания на двамата полицаи Т.С. и Д.К., които обвинява, че са го били жестоко в по време на ареста. С писмо от 5 март 2002 г., заинтересованото лице е информирано, че е бил извършен вътрешен контрол. Тъй като твърденията на жалбоподателя са се оказали неоснователни, жалбата му е била отхвърлена.

7. През февруари 2002 г., жалбоподателят сезира военната прокуратура в гр.Пловдив с оплакване срещу с двамата полицейски служители. Той изтъква, че от пристигането им полицаите са му

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

4

нанесли жесток побой с ритници по тялото и краката и са го блъскали в стената. Заинтересованото лице се опитало да се противопостави, но те успели да му сложат белезници и да го закарат в полицейското управление.

8. На 21 март 2002, прокурор от военната прокуратура в гр.Пловдив издава решение за прекратяване на делото. Той констатира, че Д.С. е подала жалба, че жалбоподателят е сменил ключалката на вратата и че Т.С. и Д.К. са отишли на място, за да изяснят ситуацията. Той разкрива, че заинтересованото лице е отказало да даде обяснения, пуснало е двете си кучета насреща им, отказало е да ги последва в полицейското управление, започнало е да ги обижда и да ги заплашва и се опитало да ритне един от тях (Д.К.). Тогава те го хванали за ръцете, за да го отведат към полицейската кола. Заинтересованото лице започнало да се опитва да се освободи и ги е ритало, докато и двамата полицаи и самото то се намерили паднали на земята. В този момент, полицейските служители успели да му сложат белезниците и го отвели в полицейското управление, където бил прегледан от лекар, който издал медицинско удостоверение. Тази фактическа ситуация се изяснява в писмените декларации на полицейските служители, потвърдени от писмените декларации на двамата свидетели, очевидци на инцидента – майката на жалбоподателя и Д.С. Прокурорът заключава, че полицейските служители са действали в съответствие със закона.

9. На 8 април 2002 г., жалбоподателят подава жалба срещу решението за прекратяване на делото. Той изтъква, че полицаите се били намесили без разрешението на прокуратурата или на съда. Той поискал да бъдат разпитани три лица – един съсед, някой си М.Т. и някой си Б., на когото е трябвало по – късно да уточни името и адреса.

10. Двамата полицаи дали писмени обяснения на 16 май 2002 г. Т.С. посочил, че той и колегата му били блъскани и обиждани от заинтересованото лице, което между другото, отказало да върже двете си кучета. С оглед отказа на жалбоподателя да ги последва в полицейския участък и вследствие на агресивното му поведение, те били принудени да го отведат въпреки волята му. Отказът му да влезе в полицейската кола и съпротивата му ги накарала да го принудят да легне на земята, за да му сложат белезниците. Д.К. е направил декларации в същия смисъл. Впрочем той уточнява, че жалбоподателят го е ритнал, когато той се опитал да влезе в градината. Заинтересованото лице се е опитало също да го удари с ръка.

11. На дати, които не са уточнени, майката на жалбоподателя и Д.С. са направили подобни декларации, на тези представени от двамата полицаи. Впрочем те посочили, че жалбоподателят е оказал яростна

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

5

съпротива на двамата полицейски служители и че ги е заплашил многократно.

12. На 25 октомври 2004 г., прокурор от военната апелативна прокуратура в гр.Пловдив потвърдил атакуваното решение за прекратяване на делото, позовавайки се на мотивите на районния прокурор.

13. Жалбоподателят подава жалба до главната прокуратура.

14. С определение от 19 септември 2006 г., прокурор от главната прокуратура е отхвърлил тази жалба. Той изтъкнал, че фактическите констатации на районния военен прокурор и на апелативния военен прокурор са били достатъчно подкрепени и потвърдени от събраните доказателства по време на съдебната процедура, а именно доклад от 8 март 2002 г., нотариален акт, присъда от районен съд от 28 януари 2002 г., медицинско удостоверение от същата дата и писмените декларации на Т.С., Д.К., Д.С. и на майката на жалбоподателя. Следователно не е необходимо да се събират писмени декларации от други лица.

4. Иск за обезщетение за вреди и накърнени интереси срещу Държавата.

15. През 2002 г., жалбоподателят подава иск за обезщетение за вреди и накърнени интереси срещу Районното Полицейско Управление в гр.Пазарджик, въз основа на член 1 от закона от 1988 г., относно отговорността за непозволено увреждане от страна на Държавата и общините (Закон за отговорността на държавата и общините за вреди, акт изменен през 2006 г. – « закон от 1988 г. »). Той твърдял, че полицаите са нарушили правото му на собственост, че са го малтретирали и унижили като са му поставили белезници.

16. С определение от 14 октомври 2002 г, този иск е бил отхвърлен, с мотива, че полицаите са действали в съответствие с компетенциите си, предвидени от закона от 1997 г. за министерството на Вътрешните работи (Закон за министерството на вътрешните работи – « закон от 1997 г. »), който след това е бил отменен. Съдът изтъква в частност, че полицаите не са попречили на жалбоподателя да се възползва от недвижимия си имот, а просто са го приканили, в съответствие с предвидените им в член 6, алинея 3, на закона от 1997 г., компетенции да обясни защо пречи на достъпа на своята съсобственичка до въпросния имот.

17. От друга страна, като се базира на показанията на двамата полицаи, на Д.С. и на майката на жалбоподателя, както и на присъдата от 28 януари 2002 г. (вж. параграф 13 по – горе), съдът заключава, че заинтересованото лице е обидило полицаите и ритнало Д.К. Затова той

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

6

е признат за виновен извършване на дребно хулиганство и нарушаване на обществения ред, което е наложило арестуването му. След това е бил осъден за това негово нарушение с окончателна присъда.

18. Що се отнася до употребата на сила и на белезници от страна на полицаите, съдът счита, че тези мерки са се оказали необходими, поради поведението на заинтересованото лице. Тази констатация е била потвърдена от показанията на полицаите, които са уточнили, че жалбоподателят ги е обиждал, че е бил агресивен и се е съпротивлявал при опитите им да го отведат в полицейското управление. Двама други свидетели са посочили, че са видели полицаите да слагат белезници на жалбоподателя, след като са го повалили на земята. Те обаче са се намирали далеч и не са знаели какво се е случило, преди полицаите да изведат заинтересованото лице от градината. С оглед на тези наблюдения, съдът счита, че полицаите са действали, в съответствие с членове 78 и 79 от закона от 1997 г.

19. На 4 февруари 2003 г., тази присъда била потвърдена от районния апелативен съд в гр.Пазарджик, който е възприел мотивите на по – долната инстанция.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И ПРАКТИКА

1. Указ от 1963 г.

20. Този указ е бил приет от Колегията на Националното събрание (Президиум на Народното събрание), в рамките на опростена законодателна процедура, както позволяваше член 35 от Конституцията от 1947 г., която днес е отменена. В съответствие със закона за нормативните актове (Закон за нормативните актове), указът е законен акт от общо значение, който се обнародва в Държавен вестник (член 37 на споменатия закон).

21. Въпросният указ визира преследването на дребното хулиганство като всяка „непристойна проява, изразена в употреба на ругатни, псувни или други неприлични изрази на публично място пред повече хора, в оскърбително отношение и държане към гражданите, към органите на властта или на обществеността или в скарване, сбиване или други подобни действия, с които се нарушава обществения (...) но не представлява престъпление по член 325 от Наказателния кодекс” (виж параграф 15 по – долу) (член 1, алинея 2). За този вид прояви се налага наказание задържане до петнадесет денонощия или глоба (член 1, алинея 1).

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

7

22. По силата на член 6 от указа от 1963 г., делата се гледат от териториално компетентния районен съд. Решението поставено от тази юрисдикция не подлежи на обжалване (член 7).

2. *Закон за административните нарушения и санкции (Закон за административните нарушения и наказания – « закон от 1969 г. »)*

23. Законът от 1969 г. регламентира условията, при които може да бъде търсена административна отговорност от физически и юридически лица.

24. Съгласно главата отнасяща се до измененията, които се внасят в други законодателни актове и относимата вътрешната съдебна практика (Тълкувателно решение № 58 от 30.12.1980 г. по н.д. 53/1980), споменатият закон се прилага субсидиарно по отношение на указа от 1963 г. Той предвижда възможност компетентния прокурор да поиска възобновяване на съдебно производство при определени много ограничени хипотези (членове от 70 до 73).

3. *Член 325 от наказателния кодекс*

25. Гореспоменатата разпоредба служи за обуздаването на действията на хулиганство, които определя като непристойни действия, нарушаващи сериозно обществения ред и свидетелстващи за липса на уважение спрямо обществото.

4. *Закон от 1997 г.*

26. Съгласно член 6 от закона от 1997 г., една от главните функции на полицията е да защитава правата и свободите на гражданите, както техния живот, тяхното здраве и имущество.

Използването на сила от страна на полицията се определя от членовете от 78 до 80. Член 78, който е в сила по време на събитията, се тълкува както следва в неговите действащи части:

« (1) Полицията може да използва сила и помощни средства като крайна мярка:

(...)

2. при задържането на правонарушител, който не се подчинява или оказва съпротива на полицейския орган;

(...)

5. нападения срещу граждани и полицейски органи;

(...)

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

8

(2) Помощни средства са: белезниците (...), полицейските палки (...). »

По силата на член 79 от същия закон, полицейските служители прибягват до използването на сила след предупреждение, с изключение на случаите на внезапно нападение. Използването на сила трябва да бъде съответстващо на ситуацията, с характера на нарушението на обществения ред и на личността на правонарушителя. Полицейските органи са длъжни да вземат всички необходими мерки, за да опазят живота на засегнатите лица. Те трябва, също така, да защитят доколкото е възможно и тяхното здраве.

5. Борба срещу действията на малтретиране

27. Членовете от 128 до 131 от наказателния кодекс определят като наказателни нарушения действията, при които се причинят другиму несъзнателно леки телесни повреди. Такива действия от страна на полицаи или служители, при упражняването на неговите функции, съставлява утежнено квалифициране на нарушението, което подлежи на присъда лишаване от свобода, която може да достигне до три години.

6. Условия за предприемане на действия в името на обществото

28. Съгласно действащите разпоредби на Наказателния Процесуален Кодекс от 1974 г. (НПК), който вече е отменен, прокурорът и следователят са единствените компетентни лица, за образуването на наказателни производства, когато според данните в преписката, е налице основателно предположение, че е извършено нарушение. Те действат в отговор на подадена жалба или по тяхна собствена инициатива (членове от 186 до 192).

Съдебните власти са имали възможността да извършат предварително производство, за да определят дали е уместно да се образуват съдебни производства (член 191 от НПК).

Когато откаже да образува на наказателни съдебни производства, прокурорът информира незабавно пострадалия и лицето направило съобщението, които могат да подадат обжалване срещу отказа да се образува наказателно производство пред по-горния прокурор (член 194, алинеи 2 и 3).

Нарушенията, извършени нарушения от полицейски служители, са от компетентността военните съдилища, прокурори и следователи (член 388 и следващите от НПК от 1974 г.).

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

9

7. Законът от 1988 г.

29. Член 1, алинея 1, от закона от 1998 г. постановява, че Държавата е отговорна за нанесената вреда от незаконни актове, действия или бездействия на нейните органи или служители, които изпълняват административни функции.

III. ПОЯСНИТЕЛЕН ДОКЛАД КЪМ ПРОТОКОЛ № 7 НА
КОНВЕНЦИЯТА

30. Действащите разпоредби на разяснителния доклад към Протокол № 7 са със следния текст:

« 17. [Член 2 от Протокол № 7] признава на всяко лице, обявено за виновно в наказателно нарушение от някой съд, правото да иска разглеждане на по-горна юрисдикция на обявяването за виновно или на присъдата. Изисква се единствено, във всеки случай, това лице да няма възможността да обжалва едновременно обявяването за виновно и на присъдата. Така например, ако осъденото лице се е признало за виновно за нарушението, за което е обвинено, това право може да се ограничи до разглеждането на неговата присъда. В сравнение със съответната разпоредба на Пакта на Обединените Нации (член 14, параграф 5), терминът « съд » е добавен, за да бъде ясно, че този член не засяга нарушенията, съдени от власти, които не са съдилища, по смисъла на член 6 от Конвенцията.

(...)

20. Параграф 2 от този член позволява изключения от това право:

- за дребни нарушения, така както са определени от закона;
- когато заинтересованото лице е получило присъда на първа инстанция от най- висшата юрисдикция, например поради неговия ранг (министър, съдия или друг титуляр на висша служба), или поради естеството на нарушението;
- когато заинтересованото лице е било осъдено в следствие на жалба срещу неговото оправдаване.

21. За да се реши дали едно нарушение е от дребен характер, важен критерий е въпросът да се знае дали за нарушението подлежи на лишаване от свобода или не. »

ПРАВЕН АНАЛИЗ НА ФАКТИТЕ

I. ОТНОСНО ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 2 ОТ ПРОТОКОЛ № 7 НА КОНВЕНЦИЯТА

41. Жалбоподателят се оплаква от невъзможността да подаде жалба срещу присъдата на районния съд, разпореждаща издаването на заповед за неговото задържане под арест за пет дни. Той се позовава на член 5 § 4 и член 2 от Протокол № 7 от Конвенцията.

Съдът счита, че е уместно да се разгледа тази жалба единствено от гледна точка на член 2 от Протокол № 7, гласящ следното:

« 1. Всяко лице, признато от съда за виновно в извършването на престъпление, има право да обжалва обявяването си за виновно или осъждането си пред висшестоящ съд. Упражняването на това право, включително основанията за това, се урежда от закона.

2. Това право подлежи на изключения, когато се отнася за несъществени престъпления, определени от закона, или когато съответното лице е било осъдено в първа инстанция от най-висшия съд в държавата, или е признато за виновно и осъдено в резултат на жалба, подадена срещу неговото освобождаване»

42. Правителството не е представило забележки.

A. За допустимостта

43. Съдът констатира, че тази жалба не е очевидно необоснована по смисъла на член 35 § 3 от Конвенцията. Впрочем съдът изтъква, че не се сблъсква с никакъв друг мотив за неприемливост. Следователно трябва да я обяви за допустима.

Б. По същество

314. Съдът припомня, че понятието « престъпление » от параграф 1 на член 2 на Протокол № 7 съответства на това «наказателно обвинение » на член 6 § 1 от Конвенцията (*Гуренка срещу Украйна*, № 61406/00, § 55, 6 септември 2005 г. и *Зайцевс срещу Латвия*, № 65022/01, § 53, CEDH 2007-... (извадки)). Според постоянната съдебна практика на Съда, приложимостта на член 6 в неговия наказателен аспект, трябва да се оценява на базата на три критерия, както следва: а) квалификация на нарушението според вътрешното право, б) естество на нарушението, и в) степента на тежест на наказанието, което е приложимо по отношение на заинтересованото лице

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

11

(виж сред много други, *Езех и Конърс срещу Обединеното Кралство* [GC], № 39665/98 и 40086/98, § 82, CEDH 2003-X). Информацията по този въпрос, която предоставя вътрешното право на държавата ответник има относителна стойност (*Енгел и други срещу Холандия*, 8 юни 1976 г., § 82, Поредица А н° 22, *Озтюрк срещу Германия*, 21 февруари 1984 г., § 52, Поредица А н° 73). За да се прилага член 6, е достатъчно конкретното правонарушението по своя характер да е наказателно или да излага заинтересованото лице на риска да получи наказание, което по своето естество и степен на тежест влиза в полето на наказателната материя.

32. В случая дребното хулиганство е било квалифицирано като административно нарушение по българското право, но то се е отнасяло до всички граждани и предвидените санкции са били глоба или лишаване от свобода до 15 дни. Вземайки предвид общата тежест на нарушението, както и степента на строгост на максималната санкция, предвидена в националното законодателство, Съдът приема, че жалбоподателят е бил обект на «наказателно обвинение», по смисъла на член 6 от Конвенцията (*Заицевс срещу Латвия*, н° 65022/01, §§ 31 до 36, CEDH 2007 г.-... (извадки), , *Камбуров срещу България* (н° 2), н° 31001/02, § 23, 23 април 2009 г.). В следствие, Съдът е заключил, че член 2 от Протокол н° 7 е приложим в случай от такъв вид.

33. Съдът отбелязва, че не е оспорено, че по силата на член 7 от указа от 1963 г., присъдата на районния съд е окончателна. Що се отнася до жалбата за подновяване на делото, предвидено от закона от 1969 г. (виж параграф 34 по – горе), тя не изпълнява изискванията на член 2 от Протокол н° 7, тъй като, освен твърде ограничената си област на приложение, не е била директно достъпна до жалбоподателя (*Gurepka*, цитиран по-горе, §§ 60 и 61, *Камбуров*, цитиран по-горе, § 24).

34. Остава да се провери дали деянието, за което жалбоподателят е бил осъден, не се квалифицира като „нарушение с по-ниска степен на обществена опасност“, по смисъла на член 2 § 2. За тази цел Съдът трябва да пристъпи към анализ на термините в обяснителния доклад към Протокол н°7, от който произлиза изрично, че един от важните критерии, за да се реши дали едно нарушение е с по-ниска степен на обществено опасност, е дали предвиденото наказание е свързано с лишаване от свобода, или не (параграф 16 по – горе).

35. В дадения случай, указът от 1963 г. прави нарушението спорно, което подлежи на задържане под арест, което може да достигне до петнадесет дни и на края жалбоподателят е осъден на пет дни задържане под арест. Тъй като Указът от 1963 г. предвижда като наказание лишаване от свобода до 15 дни и жалбоподателят е бил осъден окончателно без право на обжалване на лишаване от свобода за

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

12

пет дни. Следователно като се има предвид задачата на член 2 и естеството на гаранциите, които той предвижда, Съдът е убеден, че нарушение, за което законът предвижда наказание лишаване от свобода като основен вид санкция, не може да бъде квалифицирано като “незначително” по смисъла на § 2 на този член. (*Zaicevs*, цит. по-горе, § 55, *Kamburov*, цитиран по-горе, § 26). Следователно жалбоподателят е трябвало да има възможността за разглеждане от висша юрисдикция на присъдата от районния съд.

36. Предвид гореизложеното е налице нарушение на член 2 от Протокол n° 7.

II. ЗА ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 3 ОТ ПРОТОКОЛ N° 7 НА КОНВЕНЦИЯТА

37. Жалбоподателят посочва, че му е нанесен побой от полицаи по време на арестуването му на 28 януари 2002 г. Освен това, той се оплаква от отсъствието на ефективно разследване по повод неговите твърдения за малтретиране.

Той се позовава на член 3 от Конвенцията, който гласи следното:

« Никой не може да бъде подложен на изтезания, нито на мъчения или на нечовешко или унижително отношение. »

Съдът счита, че всички жалби на заинтересованото лице трябва да бъдат разгледани от гледна точка на тази разпоредба (виж, *mutatis mutandis*, *Асенов и другите срещу България*, 28 октомври 1998 г., § 102, *Сборник на постановления и решения 1998-VIII*).

38. Правителството оспорва тезата на жалбоподателя. То твърди, че понесеното от жалбоподателя третиране не достига минималната необходима тежест, за да попадне под ударите на член 3. Що се отнася до жалбата за липсата на ефикасно вътрешно разследване, Правителството счита, че няма доказателства и че жалбоподателят не е представил доказателствата, с които е разполагал, когато е подавал жалба пред прокурора. Той също така не е завел иск за обезщетение поради накърняване на интереси, по смисъла на закона от 1988 г.

A. По допустимостта

39. Съдът счита, че премахването на възражението свързано с неприложимостта при този вид случай на член 3 е тясно свързано с въпроса да се знае дали използваната сила спрямо жалбоподателя е била необходима и пропорционална и следователно в основата на жалбата за нарушаване на член 3.

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

13

В последствие, той решава да я прибави към доказателствата по същество. Що се отнася до отхвърлянето на възражението за не изчерпване на начините за подаване на вътрешни жалби, налице излизат гореизложените факти (параграфи от 17 до 29 по – горе), че заинтересованото лице е използвало цитираните жалби от Правителството. Следователно това възражение трябва да бъде отхвърлено.

40. Впрочем, Съдът констатира, че тези оплаквания не са явно неоснователни, по смисъла на член 35 § 3 от Конвенцията и че не влизат в противоречие с никой друг мотив за недопустимост. Поради това те следва да бъдат обявени за допустими.

В. По същество*1. По посочените малтретирания и използването на белезници*

41. Жалбоподателят твърди, че е бил жертва на нечовешко отношение и на унижения. Той твърди, че е претърпял незаконно арестуване. Конфликтът, който предшества това арестуване е бил предизвикан от неправомерен опит, според твърдението му, на полицаите да влязат в неговата градина. Използваната сила спрямо него не е била неизбежно необходима и освен това са му били сложени белезници на обществено място. Накрая Правителството не е предоставило правдоподобно обяснение за констатираните наранявания на лицето му.

42. Правителството оборва тази теза. То твърди, че полицаите са имали нужда да прибегнат до използването на сила, за да сложат белезници на заинтересованото лице, което се е съпротивлявало на опитите им да го отведат в полицейския участък. Ако се приеме, че констатираните наранявания, по време на медицинския преглед, биха могли да бъдат причинени по време на арестуването, то счита, че твърденията на жалбоподателя, според които главата му е била блъскана в стената и че е бил смазан от бой с юмруци и ритници, не са потвърдени от медицинското удостоверение, което отчита три наранявания, чийто размер варира от няколко милиметра до един сантиметър. Впрочем, Правителството подчертава, че самото заинтересовано лице не е сигнализирано за други наранявания, по време на медицинския преглед, че е настояло лекарят да прегледа само горната част на тялото му и че никога не поискало да му се извърши повторен преглед, нито по време на неговото задържане под арест, нито след неговото освобождаване.

43. Съдът припомня, че едно малтретиране трябва да достигне до минимална тежест, за да попадне под ударите на член 3.

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

14

Преценяването на този минимум е относително по своята същност (*Кудла срещу Полша* [GC], n° 30210/96, § 91, CEDH 2000-XI, и *Асенов и другите*, цитирано по-горе, § 94).

44. Твърденията за малтретиране трябва да бъдат обосновани пред Съда със съответните доказателствени елементи (*Ирландия срещу Обединено Кралство*, 18 януари 1978 г., § 161 *in fine*, серия А n° 25). Впрочем, ако едно лице получи наранявания по време на арестуване, Правителството носи отговорност да приведе действени доказателства, които показват, че прибягването до употреба на сила е било едновременно пропорционално и необходимо (*Rehbock c. Slovénie*, n° 29462/95, §§ 72-76, CEDH 2000-XII, *Ribitsch c. Autriche*, 4 декември 1995 г., § 34, серия А n° 336, *Altay c. Turquie*, n° 22279/93, § 54, 22 май 2001 г. и *Иван Василев срещу България*, n° 48130/99, § 79, 12 април 2007 г.).

45. За да се отговори на въпроса да се разбере дали използваната сила спрямо жалбоподателя, по време на неговото арестуване е била неизбежно необходима и пропорционална (*Berliński c. Pologne*, № 27715/95 и 30209/96, § 64, 20 юни 2002 г.), Съдът ще трябва да вземе предвид случайните наранявания и обстоятелствата, при които те са се получили (*R.L. et M.-J.D. c. France*, n° 44568/98, § 68, 19 май 2004 г.)

46. Той отбелязва, че нараняванията, констатирани от лекаря след арестуването на жалбоподателя, не са многобройни и са малки по размер, като съвпадат много повече с версията за събитията, представена от Правителството, отколкото с тази представена от жалбоподателя. Лекарят, който е прегледал жалбоподателя не е отчетел наличието на хематоми по тялото му. Заинтересованото лице не е поискало също да му се извърши нов медицински преглед по време на задържането му под арест или след освобождаването му. Така няма никакъв признак, който да води до мисълта, че на заинтересованото лице е нанесен побой от юмруци и ритници, за да се счита, че тази липса на доказателство е свързана с някаква липса на старание от страна на Държавата (параграф 11 по – горе).

47. Впрочем, жалбоподателят не изглежда, да оспорва, че е отказал да се подчини на заповедите на полицаите и че се е съпротивлявал на опитите им да го отведат в полицейския участък, факти констатирани от вътрешното съдебно производство (параграфи 13 и от 27 до 29 по - горе) и потвърдени от свидетелите на инцидента, които са уточнили, че жалбоподателят е оказал яростна съпротива (параграф 21 по – горе).

48. При тези обстоятелства, Съдът счита, че прибягването до използване на сила от страна на полицаите е било необходимо, поради

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

15

поведението на заинтересованото лице и че използваната сила спрямо него не е била непропорционална.

49. Що се отнася до поставянето на белезници, Съдът припомня, че това обикновено не създава проблеми, по смисъла на член 3 от Конвенцията, когато това е свързано с арестуване или със законно задържане и не води до употребата на сила, нито публично излагане надхвърлящо това, което се счита за разумно необходимо при този вид обстоятелства. В това отношение е важно да се знае например дали е уместно да се счита, че заинтересованото лице ще се съпротивлява на арестуването, или ще се опитва да избяга, или ще предизвика наранявания и щети, или ще унищожи доказателства (*Raninen c. Finlande*, 16 декември 1997 г., § 56, *Сборник* 1997-VIII).

50. Съдът констатира, че не е оспорвано между страните, че жалбоподателят е оказал съпротива по време на арестуването му. Заинтересованото лице изглежда оспорва преди всичко законността на неговото арестуване. Следователно Съдът отбелязва, че вътрешното правораздаване е преценило, че то е било задържано в съответствие с действащото законодателство (параграф 28 по – горе). Съдът не притежава никакви убедителни данни, които могат да го накарат да не приеме констатациите на националните съдии. Впрочем, Съдът забелязва, че заинтересованото лице е било изложено на публично място за съвсем кратко време. При тези обстоятелства той счита, че мярката не е непропорционална по отношение на нуждите за гарантиране на сигурността.

51. Като се вземат в предвид тези съображения, Съдът счита, че посоченото малтретиране може по принцип да достигне до минимума на необходимата тежест, за да попадне под ударите на член 3 от Конвенцията. В следствие на това, той отхвърля предварителното изключение на Правителството, свързано с приложимостта на *ratione materiae* на този член. Все пак той заключава, че в този случай не е имало нарушаване на тази разпоредба.

2. За ефективния характер на разследването

а) Аргументи на страните

52. Според жалбоподателя, направеното проучване на този случай има празнини на много нива. Най – напред, властите са се задоволили да получат показанията на двамата полицаи, без да изслушат свидетелите, споменати в неговата жалба, адресирана до апелативната прокуратура. Впрочем, показанията на полицаите не са еднакви и не дават възможност да се разбере дали жалбоподателят действително е ритнал полицаия Д.К., по начина по който последният е изложил този

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

16

факт, докато неговият колега Т.С. не сигнализира за това. Освен това, не е била назначена никаква медицинска експертиза, за да се провери дали констатираните от лекаря наранявания биха могли да бъдат причинени по описания от полицейските служители начин. И най-накрая местните власти не са организирали очна ставка между заинтересованото лице и полицаите.

53. Правителството счита, че тази жалба не е подкрепена с достатъчно доказателства.

б) Оценка на Съда

54. Съдът припомня, че когато един индивид твърди по защитим начин, че е понесъл малтретирания, противоречащи на член 3, от страна на полицията или други подобни власти, тази разпоредба, в съчетание с основното задължение, възложено от Държавата от член 1 на Конвенцията да признае на всяко лице релевантно за неговото правораздаване, правата и свободите, дефинирани в Конвенцията, изисква по импликация, наличието на официално ефективно разследване. Това разследване трябва да може да доведе до идентифицирането и наказването на виновните лица (*Асенов и другите*, цитиран по-горе, § 102 и *Labita c. Italie* [GC], № 26772/95, § 131, CEDH 2000-IV) и не трябва да бъде възпрепятствана по необоснован начин от действия или бездействия на властите на държавата защитник (*Aksoy c. Turquie*, постановление от 18 декември 1996 г., *Сборник* 1996-VI, § 95). В този контекст изискванията за разумно бързина и старание са имплицитни (*Bati et autres c. Turquie*, № 33097/96 и 57834/00, § 136, CEDH 2004-IV (извлечения)).

55. В този случай, като се имат в предвид представените пред него, материали, Съдът не е убеден, че твърденията за малтретиране могат да бъдат « защитени » по силата на цитираната по – горе правна практика.

56. Във всеки случай, разследващите органи, малко след депозиране на жалбата от заинтересованото лице, са предприели много мерки от следствен характер, целящи събиране на писмените декларации от замесените полицаи в инцидента и двамата свидетели, които са присъствали на арестуването още от самото начало. Истина е, че заинтересованото лице не е било изслушано. Въпреки това, в този момент той е дал показания в рамките на съдебната процедура за дребно хулиганство и нарушаване на обществения ред и произнесената присъда в края на тази съдебна процедура е била взета под внимание от прокурорите, които са произнесли прекратяване на делото. Следователно може да се счита, че в този случай, неговата версия за фактите е била достатъчно известна на властите.

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

17

57. Впрочем, заинтересованото лице не е уточнило, нито пред представителите от вътрешното министерство, нито пред Съда, върху какви факти е трябвало да се базират показанията на свидетелите, които е предложил. И най-накрая, изложената от полицаите версия е била потвърдена от присъстващите лица по време на арестуването и е изцяло потвърдена от медицинското свидетелство, издадено на заинтересованото лице (параграфи 11 и 21 по – горе). При тези обстоятелства, компетентните власти не може да се упрекват, че не са заповядали назначаването на медицинска съдебна експертиза и че не са организирали очни ставки.

58. С оглед на това, което бе изложено току-що, Съдът счита, че вътрешните власти са провели ефективно разследване и че няма нарушение на член 3 на Конвенцията от този директор на полицейското управление.

III. ОТНОСНО ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 1 ОТ ПРОТОКОЛ № 1 НА КОНВЕНЦИЯТА

59. Жалбоподателят се оплаква също така, че полицаите не са уважили правото му на зачитане на собствеността, като са влезли в неговия имот и са се опитали да разрешат конфликта между него и съсобственичката му. Той се позовава на член 1 от Протокол № 1 на Конвенцията, който гласи следното:

« Всяко физическо или юридическо лице има право на зачитане на неговата собственост. Никой не може да бъде лишаван от неговата собственост, освен ако това не се налага поради обществена полза и при спазване на предвидените от закона условия и на общите принципи на международното право.

Предидните разпоредби не засягат правото, което притежават Държавите да въвеждат в действие законите, които считат за необходими, за да се регламентира употребата на имоти, в съответствие с общия интерес или за да осигурят плащането на данъци или на други налози или глоби. »

60. Съдът отбелязва, че заинтересованото лице не е било експулсирано от терена, а просто е било задържано преди да бъде отведено в полицейския участък. Този подход на властите не може да се счита за вмешателство в правото му на зачитане на собствеността, гарантирано от член 1 на Протокол № 1.

61. Следователно, тази жалба е подчертано необоснована и трябва да бъде отхвърлена, като се приложи член 35, §§ 3 и 4 от Конвенцията.

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

18

**IV. ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕТО НА ЧЛЕН 41 ОТ
КОНВЕНЦИЯТА**

62. В съответствие с член 41 от Конвенцията,

« Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на нейните Протоколи, и ако вътрешното право на високодоговарящата страна допуска само частично обезщетение за последиците от това нарушение, Съдът присъжда ако това е необходимо, справедливо удовлетворение на потърпевщата страна».

A. Вреди

63. Жалбоподателят претендира за обезщетение в размер на 4 000 € евро (EUR) за материалните и неимуществени вреди, които е понесъл при всяко едно от посочените посегателства на неговите права.

64. Правителството не е направило коментар.

65. Съдът счита, че е целесъобразно да присъди в полза на жалбоподателя сумата от 1 000 € EUR, за нанесената му неимуществени вреди, поради констатираното нарушение на правото му на двойно инстанционно съдопроизводство от наказателен характер.

Б. Съдебни разноски

66. Жалбоподателят иска също така 1 000 € EUR за разходите направени за вътрешното съдопроизводство и 6 500 € EUR за направените разходи за явяването си пред Съда .

67. Правителството не е направило коментар.

68. Съгласно правната практика на Съда, един жалбоподател може да получи обезщетение за своите разноски и разходи само ако бъде установено, че те са били реално направени, ако се установи, че са били необходими и че лихвите по тях да в разумни граници. В този случай като се вземат в предвид документите, които притежава и гореспоменатите критерии, Съдът счита, че сумата от 1 200 € EUR за всички извършени разходи би била уместна и я присъжда на жалбоподателя.

В. Лихви за забава

69. Съдът счита за уместно лихвата за забава да се изчислява на основата на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, увеличена с три процентни пункта.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО,

1. *Присъединява* към анализа по същество възражението, основаващо се на твърдяната неприложимост на член 3 в този конкретен случай;
2. *Обявява* жалбата за допустима що се отнася до жалбите, в съответствие с член 3 и член 2 на Протокол n° 7 и недопустима в останалата част;
3. *Обявява*, че член 3 от Конвенцията е приложим в този случай и съответно *отхвърля* възражението на Правителството;
4. *Обявява*, че е налице нарушение на член 2 от Протокол n° 7 към Конвенцията;
5. *Обявява*, че няма нарушение на член 3 от Конвенцията, заради нанесените наранявания на жалбоподателя и поради факта, че са му сложили белезници, по време на арестуването му;
6. *Счита*, че няма нарушение на член 3 на Конвенцията, поради привидно неефективния характер на разследването;

7. *Приема*

- а) че държавата ответник трябва да изплати на жалбоподателя в тримесечен срок от влизането в сила на решението съгласно член 44 § 2 от Конвенцията сумата от 1 000 € EUR (хиляда евро) в левовата ѝ равностойност, приложим в деня на плащането
 - i. 1 000 € EUR (хиляда евро) за неимуществени щети, плюс евентуално начисления дължим данък;
 - ii. 1 200 € EUR (хиляда и двеста евро) за съдебни разходи да се приведат по банковата сметка посочена от адвоката на жалбоподателя в България, плюс евентуално начисления дължим данък от жалбоподателя;
- б) че от изтичането на упоменатия по-горе срок до плащането се дължи проста лихва върху горепосочената сума в размер на приложимата пределна ставка по заеми на Европейската централна банка, увеличена с три процентни пункта;

РЕШЕНИЕ СТАНЧЕВ срещу БЪЛГАРИЯ

20

8. *Отхвърля* искането за справедливо обезщетение в останалата му част.

Изготвено на френски език и впоследствие съобщено писмено на 1 октомври 2009 г., в съответствие член 77 §§ 2 и 3 от Правилата на Съда.

Клаудия Вестердик
Съдебен секретар

Пеер Лоренцен
Председател

*Аз, долуподписаният Христо Дренчев удостоверявам
достоверността на направения от мен превод от френски на
български език на приложения документ.
Преводът се състои от 21 страници.
Преводач: Христо Дренчев*